

Asia: VN/34692/2024

Lausuntopyyntö toimeentulotuen kokonaisuudistuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Velvoitteeseen ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi, velvoitteeseen hakea ensisijaista etuutta ja perusosan alentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Työntekoon kannustaminen suositeltavaa, mutta huomioidaanko riittävästi osatyökykyisiä, työkyvyttömiä ja erityisen haastavassa asemassa olevia? Ensisijaisen etuuden hakeminen on toimeentulotukeen nähden ollut ennenkin velvoitettu. Saavutetaanko sanktioinnilla toivottua tulosta vai pitäisikö Kelan ratkaista ensisijaiset etuudet lisäämällä neuvontaa sekä ohjausta ja helpottaa etuuksien hakemista? 50% alentaminen vaarantaa liikaa ihmisarvoisen elämän edellytyksiä.

Perusosan alentaminen ei ole kannatettavaa. Se heikentää kaikista vähävaraisimpien henkilöiden tulotasoa ja lisää harkinnanvaraisen tuen kustannuksia sekä hyvinvointialueen palveluiden tarvetta. Mikäli perusosan alentamisen harkinta jää yksin Kelan vastuulle, tulee avata selkeämmin harkinnan perusteet. Kelalle säilytetään sosiaalitoimen ammattihenkilöiden tehtäviä. Tunnistaako Kela ne, jotka tarvitsevat sosiaalitoimen palveluita, onko ohjautuvuus riittävää?

Perusosan suuruuteen liittyvä lausuntopalaute:

Perusosien leikkaaminen ei ole kannatettavaa. Toimeentulotuki on viimesijainen tukimuoto, joka on tasoltaan nyt jo sosiaaliturvan alhaisin. Sen leikkaaminen lisää köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Tuloerojen kasvua kiihdyttävä vaikutus. Leikkaukset perusosaan samalla kun elinkustannusten nousu jatkuu on kohtuutonta.

Tiedon saamiseen ja luovuttamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Rahoituslaitostiedustelun prosessin helpottaminen kannatettava ajatus.

Kunnan rahoitusosuuden lisäämiseen liittyvä lausuntopalaute:

Hyvinvointialueiden näkökulmasta nuorten palveluihin panostaminen ja ennaltaehkäisevä työ kunnissa on kannatettavaa

Asumismenojen tarkentamiseen liittyvä lausuntopalaute:

Perustoimeentulotuen kohdentaminen suoraan vuokranmaksuun olisi erinomaisen hyvä uudistus. Turvaksi parhaiten asumista. Erittäin kannatettava uudistus.

Vaikutusten arviointiin liittyvä lausuntopalaute:

Vaikutuksia hyvinvointialueisiin ei ole arvioitu lainkaan. Paine hyvinvointialueiden tuottamiin palveluihin kasvaa eikä rahoitusta esitetä lisättäväksi sitä vastaavasti. Useiden samanaikaisten lakiuudistusten keskinäisen suhteen vaikutusarviointi puutteellista.

Muu lausuntopalaute:

Terveydenhuollon välttämättömien menojen määrittely Kelan toimesta on kyseenalaista. Henkilö joka ei koskaan olisi tavannutkaan asiakasta, arvioisi mikä on hänelle välttämätöntä terveydenhuoltoa. Terveydenhuollon ammattihenkilön tulee arvioida mikä on asiakkaan hoidon kannalta välttämätöntä. Tämä tarkoittaisi sitä, että kaikkein köyhimmät saisivat heikoimman terveydenhuollon tason tai joutuisivat itse kustantamaan siitä osan. Syventää köyhyyttä ja tarkoittaa sitä, että jätetään terveydenhuollon asiat hoitamatta. Kustannusvaikutukset kansanterveyden näkökulmasta puuttuvat.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohjeiden tulee olla yhdenmukaiset niin että ohjaus tulee lainsäädäntö/ministeriötasolta oppaan muodossa. Hyvinvointialueita ei voida velvoittaa soveltamisohjeiden tekemiseen yhdenmukaisesti muiden alueiden kanssa ilman ajantasaista soveltamisopasta. Se on käytännössä mahdotonta. Ohjauksen tulee tulla valtakunnantasolta ja hyvinvointialueille velvoite noudattaa niitä. Ehkäisevän toimeentulotuen osalta olisi valtakunnallinen ohjaus ja ohjeistus myös tärkeää.

Mäntynen Tarja
Kymenlaakson hyvinvointialue